

Projektansökan Assistanstips Independent Living Institute

Sammanfattning

Enligt Independent Living-rörelsen är personer med funktionsnedsättningar de bästa experterna på sina behov och bör därför lära av och hjälpa varandra för att förbättra sin situation. Independent Living-rörelsen tog fram konceptet och tillämpningen av personlig assistans som blev en socialförsäkringsförmån och en förutsättning till egenmakt för personer med omfattande funktionsnedsättningar året 1994. IL-rörelsen hävdar att assistansanvändare kan öka kvaliteten på sin personliga assistans och graden av sitt självbestämmande i vardagen genom att bli bättre arbetsledare för sina assistenter. Men det behövs även erfarenhet och praktiska kunskaper hos assistansanvändaren om praktiska och organisatoriska lösningar, exempelvis på vilka olika sätt assistenten kan assistera i en viss assistanssituation. Det planerade projektet tar tillvara på den samlade erfarenheten hos assistansanvändare genom att inhämta, dokumentera och sprida metoder, tips och knep som assistansanvändare och deras assistenter har utvecklat. Praktiska lösningar för många assistanssituationer beskrivs och förklaras med text, bild och ibland video. Meningen är inte att visa upp "den bästa" lösningen för alla personer med behov av personlig assistans – vi är ingen homogen grupp utan individer med sina unika individuella förutsättningar, behov och preferenser – utan att föreslå många olika lösningar som assistansanvändare kan testa och låta sig inspireras av för att utveckla egna metoder. Genom Assistanstips kan assistansanvändare, deras anhöriga och assistenter samt yrkesgrupper som arbetar med assistans få inspiration för bättre praktiska och organisatoriska assistanslösningar och bättre arbetsmiljö för assistenter. Tipssamlingen stödjer en aktiv arbetsledarroll. Assistanstips tillhandahålls som online sökbar databas i anknytning till assistansportalen Assistanstips.

Innehållsförteckning

- Kort presentation av Independent Living Institute (ILI)
- Bakgrund till projektet Assistanstips
- Syfte
- Målgrupper
- Metod
- Förväntat resultat
- Omfattning
- Avgränsning till andra verksamheter
- Innovativa moment
- Framtida finansiering
- Projektorganisation
- Medsökande/referensgrupp
- Budget

Kort presentation av Independent Living Institute (ILI)

Independent Living Institute stiftades 1993 av STIL, Stockholmskooperativet för Independent Living och GIL, Göteborgskooperativet för Independent Living som tankesmedja för Independent Living-rörelsen. Genom projekt-, seminarie- och utbildningsverksamhet vill vi främja den enskildes möjligheter till självbestämmande och påverka socialpolitiken och dess tillämpning i den riktningen. Bland de många projekt vi genomfört under åren finns pilotprojekten för personlig assistansverksamhet och anpassad mainstream taxi i Bratislava, Slovakien (under kontrakt med EU PHARE programmet); Taxi för alla-projektet som permanentades i Stockholms län 2008 i form av Rullstolstaxi; projektet Study and Work Abroad för All (förteckning över och vägledning till högre studier i världen för alla inkl personer med funktionsnedsättningar), EU-projektet Training as Vehicle to Employment (inventering av praktikmöjligheter för alla inkl personer med funktionsnedsättningar hos europeiska statliga myndigheter samt guide till anpassning av verksamheter); Radio Independent Living (ljudfiler med intervjuer och dokumentärer om socialpolitik på funktionshinderområdet); Fashion Freaks (mönster och instruktioner för de som använder rullstol och vill sy sina egna kläder) samt Assistanskoll som beskrivs nedan.

Bakgrund till projektet Assistanstips

Independent Living innebär att personer med omfattande funktionsnedsättningar och behov av daglig hjälp av andra personer ska möta samma villkor som andra medborgare tar för givet när det gäller exempelvis val av boendeform, planering av vardagen och självbestämmande i sina livsprojekt. För att skapa förutsättningar till egenmakt har Independent Living-rörelsen tagit fram konceptet och tillämpningen av personlig assistans som 1994 blev en försäkringsförmån.

LSS, Lagen om personligt stöd till vissa funktionshindrade och 51 kap. om Assistansersättning i Socialförsäkringsbalken ger assistansberättigade rätt till kontanta medel från Försäkringskassan för inköp av personligassistanstjänster. 2011 var ca 16 000 personer assistansberättigade. Därutöver har ca 3 500 personer fått personlig assistans beviljad av sin hemkommun. Därmed har många personer med omfattande funktionshinder fått förutsättningar till ett liv med familj, arbete och fullt medborgarskap. Assistansersättningen signalerar att assistansanvändarna inte längre ses som objekt i vårdapparaten utan som myndiga medborgare och som kunder och arbetsledare eller arbetsgivare för sina assistenter.

Före assistansreformen var man tvungen att ta emot kommunens hemsamariter. Idag är det över 500 företag och kooperativ som konkurrerar om kunder. Det går att välja kommunen, brukarkooperativ eller ett företag som anordnare eller den assistansberättigade själv kan fungera som assistenternas arbetsgivare. För att stödja assistansberättigade och deras anhöriga i valprocessen har Independent Living Institute med medel från Allmänna Arvsfonden byggt assistansportalen Assistanskoll som jämför assistansanordnare enligt en rad kriterier, bevakar utvecklingen av assistanslagstiftning och dess tolkning och som innehåller ett stort

virtuellt bibliotek med lagtexter, myndigheternas anvisningar, kollektivavtal, domstolsbeslut, utredningar, avhandlingar och guider med information, råd och stöd om valet av assistansform.

Assistansanvändare ser bl. a vilka tjänster som erbjuds, hur mycket utrymme det finns för assistansanvändarens självbestämmande, hur mycket pengar man har för assistansomkostnader och utbildning, hur anordnarna fördelar assistansersättningen på olika kostnadslag och hur transparenta och svarsvilliga anordnarna är i vår jämförelse. Avsikten med Assistanskoll är alltså inte att tala om för sajten besökare vilka assistansanordnare är bäst för honom eller henne – en omöjlighet med tanke på att alla assistansberättigade är unika individer med olika förutsättningar, behov och preferenser – utan att tillhandahålla information som underlättar för den assistansberättigade att själv avgöra vilka anordnare kan vara intressanta för just honom eller henne.

Biståndsbedömare kan hänvisa assistansberättigade till Assistanskoll för att hitta information om assistansföretag. På det sätt kan de följa sitt uppdrag att ge neutralt råd som inte favoriserar några företag.

Personliga assistenter får uppgifter i Assistanskoll om anställningsvillkor och kollektivavtal hos de flesta assistansanordnarna och får råd i vår guide om att arbeta som personlig assistent. Assistanskoll har blivit det ledande organet och citeras ofta.

Kontantstödet och de resulterande möjligheterna för assistansberättigade att välja assistansform och anordnare har skapat de grundläggande förutsättningarna för egenmakt och självbestämmande. För att med personlig assistans uppnå målet - bättre livskvalitet och deltagande i familjen och samhället som medborgare - krävs dessutom ett mått av självkänedom, kunskap, engagemang och ansvarstagande som Independent Living-rörelsen försöker förmedla genom information, utbildning, råd, stöd, uppmuntran och goda exempel medels peer support-principen, d v s genom ömsesidigt lärande av och tillsammans med andra i samma situation .

Hos många assistansanordnare får kunder en service som de inte har mycket att säga till om. Därför förvånar inte Försäkringskassans enkätundersöknings (Socialförsäkringsrapport 2011:18) resultat som visar att mest nöjda är de assistansanvändare som tar det största ansvaret och bestämmer det mesta själv - antingen som medlemmar i assistansbrukarkooperativ eller som s.k. egna arbetsgivare. I dessa former är man arbetsledare och rekryterar, utbildar, anvisar och motiverar sina assistenter. Hur väl man lyckas med detta är avgörande för den personliga produktiviteten, för kvaliteten i relationerna med omgivningen och för välbefinnandet. Personlig assistans är ett underbart känsligt verktyg med fantastiska möjligheter, men för att få ut det mesta av sin assistans måste man lära sig att använda verktyget på det bästa sättet oavsett om man är arbetsgivare och arbetsledare eller "enbart" kund.

Att engagera sig i utformningen av sin personliga assistans medför ett stort antal moment och situationer på det organisatoriska, praktiska och känslomässiga planet. Några exempel: Hur minskar man genom rekrytering och schemaläggning sitt beroende av sina assistenter? Hur visar jag nya assistenter hur de ska hjälpa mig komma upp på en trottoarkant med min rullstol när jag inte själv kan visa hur man

gör? Hur korrigerar man assistenters försummelser på ett sätt som uppfattas som stöd istället för straff? Eller hur ber man sin assistent att hålla sig i bakgrunden när man träffar vänner och familj utan att den känner sig sårad?

Det finns kurser, böcker, hemsidor och organisationer som förmedlar stöd och råd för assistansanvändare och personliga assistenter. Assistansföretag, folkhögskolor, rehabinrättningar och andra organisationer utbildar främst personliga assistenter och, i mindre utsträckning, assistansberättigade. Tillgången till utbildning är ojämnt fördelat över landet. På mindre orter och i glesbygden kan det vara svårt att gå på kurser eller att få råd och stöd från andra än assistansanordnaren. Många av dessa utbildningar förmedlar främst kunskaper om funktionshinder utifrån ett medicinskt perspektiv där fokuset lätt stannar vid en persons begränsningar och inte på varje individs unika kombination av resurser och andra förutsättningar, livssituation, behov och förväntningar. En enda utbildningsperiod för användaren kanske inte räcker till eftersom det kan uppstå nya situationer som följd av förändringar i livssituationen, i arbete, intressen, hushållssammansättning, ålder eller förändringar i funktionsnedsättningen. Man möter sällan assistansberättigade som instruktörer eller resurspersoner som kan berätta utifrån sina egna erfarenheter. Ofta har lärarna inga funktionsnedsättningar och deras kunskaper om ämnet speglar i bästa fall assistentens perspektiv. Risken finns att instruktörerna lär ut endast ett sätt på hur assistenten "ska" utföra ett visst moment som om det inte fanns en uppsjö av olika tänkbara lösningar för samma assistanssituation beroende på tillfället och omständigheterna och den assistansberättigades och assistentens unika förutsättningar. Därmed skapas en tendens till normering och standardisering av assistenternas arbete som försvårar den enskilde assistansberättigades möjligheter att få assistansen utförd på just det sätt som han eller hon anser som bäst i en given situation.

Inom Independent Living-rörelsen är man övertygad om att exemplet från en person i samma situation, någon man kan identifiera sig med, har en djupare och mera långtgående påverkan än det bästa rådet av en icke-funktionsnedsatt expert. Samtidigt anser rörelsen att exempel och tips ska presenteras endast som förslag och inte som förebilder som man bör följa. Istället bör den enskilde uppmuntras att själv välja, testa och experimentera för att komma fram till den för henne/honom för tillfället och situationen bästa lösningen.

Många assistansberättigade har välfungerande lösningar vilket framgår av Försäkringskassans Socialförsäkringsrapport 2011:18, framför allt de som är arbetsgivare för sina assistenter som privatperson eller genom ett assistansbrukarkooperativ. Bland dessa finns en stor kunskap som borde tillvaratas för att hjälpa andra assistansanvändare att förbättra sin assistans.

Vi ser ett behov av kostnadsfri information, råd och stöd som är tillgänglig i hela landet; där assistansberättigade själva delar med sig av sina erfarenheter, tips och knep; där de kan hämta råd, inspiration och uppmuntran som stöd för en aktiv arbetsledarroll; där fokuset ligger på konkreta assistanssituationer; där personer med egen erfarenhet av personlig assistans tjänar som exempel; där information, utbildning, råd och stöd lämnas utan eget intresse när som helst och hur ofta man vill.

Syfte

Projektet ska

- stödja assistansanvändare i en aktiv arbetsledarroll och förbättra kvaliteten på personlig assistans

Assistanstips visar att det finns många olika sätt på att hantera en given assistanssituation, att det inte finns en enda "bästa" lösning utan att det gäller att prova sig fram, låta sig inspireras och kanske utveckla sin egen lösning.

- hjälpa assistansanvändare att bättre kunna delta i familje- och samhällslivet

Vi vill visa hur man använder personlig assistans för att klara sin vardag trots omfattande funktionsnedsättningar, på vilka områden assistansen kan användas (personlig omvårdnad, utbildning, arbete, som småbarnsförälder, fritid, förtroendeuppdrag, resor, mm.), hur man med personlig assistans tar sin plats som familjemedlem och medborgare.

- visa exempel för assistansanvändare på vad man kan uträtta i sitt liv

Tjänsten inspirerar assistansberättigade med uppslag och idéer om aktiviteter och upplevelser man kan vara med om tack vare personlig assistans. Exempelen ska uppmuntra och kan studeras hemma hur ofta som helst.

- förbättra assistenternas arbetsmiljö

Exempel på metoder och knep visas och kommenteras när det gäller assistanssituationer, arbetstekniska hjälpmedel och egna uppfinningar, som underlättar assistenternas arbete. Dessutom förmedlas råd assistenter emellan angående exempelvis hur det är att ha en annans hem som arbetsplats eller om förhållningssätt gentemot användaren och anhöriga.

- motarbeta tendensen mot normering och standardisering i assistansyrket

Tipssamlingen visar mångfalden bland assistansberättigade, deras behov och aktiviteter och pekar därmed på vanskligheten med att lära ut standardlösningar för assistanssituationer

- användas i påverkansarbete, opinionsbildning, utbildning och rekrytering

Exemplen i tipssamlingen förmedlar en konkret bild av personlig assistans som socialförsäkringsförmån, som yrke och som arbetsmarknadspolitiskt instrument och kan användas i utbildningen av assistansanvändare, assistenter, socionomer, kommunala LSS-handläggare, Försäkringskassans personal, mm. samt för opinionsbildning och assistentrekrytering. Tipssamlingen ska förmedla allmänheten en avmystifierad bild av personlig assistans för att bättre förstå vad den betyder för den enskilde, de anhöriga och samhället. Därmed vill vi öka assistansreformens legitimitet.

- motarbeta fördomar mot personlig assistans

Många personer som inte använder personlig assistans förknippar den med förlust av personlig integritet och autonomi. Databasens konkreta exempel visar för personer med nyligen förvärvade funktionsnedsättningar, deras anhöriga och allmänheten att man kan fortsätta med sina roller och vara i kontroll av sitt liv - inte trots utan på grund av personlig assistans.

Målgrupper

Assistanstips riktar sig

- främst till assistansanvändare, deras anhöriga, personliga assistenter samt även till
- funktionshinderorganisationer
- handläggare på Försäkringskassan och kommunala LSS-handläggare
- rehabiliteringspersonal och utbildare i personlig assistans
- assistansanordnare och deras branschorganisationer, fackföreningar, Arbetsmiljöverket, Hjälpmedelsinstitutet, Sveriges kommuner och landsting.

Metod

Projektets metod går ut på att

- rekrytera och utbilda personal

Projektet bygger på en eller flera personer som kan personlig assistans och är bra på att intervjua, skriva, fotografera, spela in och redigera video. Den viktigaste förutsättningen är att man förstår den personliga assistansens betydelse för självbestämmande och personlig utveckling. De andra färdigheterna kan lättare förvärfas.

- värva tipsare bland assistansanvändare

Vi söker assistansanvändare, som har utvecklat egna rutiner och lösningar för assistanssituationer, genom

- annonser på Assistanskolls hemsida
- samarbete med assistansanordnare
- artiklar i handikapptidskrifter och deras hemsidor
- inlägg i diskussionsfora som exempelvis www.personligassistent.com och www.funktionshinder.se
- samarbete med personal på rehabiliteringsinrättningar som exempelvis Spinalis

- sociala medier och personliga kontakter

Vi välkomnar assistansanvändare, assistenter och andra att kontakta projektet för att föreslå tips och knep. Men vi räknar med att få den största delen av tipsen genom att uppsöka och intervjua tipsarna i deras hem, arbetsplats, på stan eller i andra miljöer. Intervjuerna baseras på en checklista som rör personlig assistans på olika områden (exempelvis påklädning, hygien, förflyttningar, matsituationen, kontorsgöromål, assistans för småbarnsföräldrar, fritid, resor med bil, buss, T-bana, flyg, förflyttningar i stadsmiljön med trottoarkanter och trappsteg, mm.) och omfattar såväl organisatoriska, praktiska-tekniska aspekter och hjälpmedel som arbetslednings- och mellanmänniska aspekter. Tipsarna berättar, visar och kommenterar tillsammans med sina assistenter de lösningar man själv utvecklat. När lämpligt fotograferar/filmar vi och spelar in ljudet när lösningar presenteras och kommenteras. När vår Assistanstips personal inte kan resa till tipsaren, intervjuar vi per telefon och ber tipsaren att ta kort/spela in video med mobiltelefonen, om det skulle behövas.

Branschorganisationerna har visat ett stort intresse för att delta i projektets styr- eller referensgrupp. Eftersom de flesta anordnare är anslutna till branschorganisationer har projektet goda möjligheter att nå deras assistansberättigade kunder.

- Inhämta tips och råd från erfarna assistenter

Assistenter är lika angelägna om ett produktivt och positivt psykosocialt arbetsklimat som assistansanvändare. Assistenterna kan ha funderingar på sin roll, sitt bemötande och förhållningssätt gentemot assistansanvändaren och anhöriga. Då kan kollegers berättelser och råd ge bekräftelse och hjälp. Assistenters tips och råd får en egen avdelning i databasen.

- redigera och sammanställa tipsen i en sökbar publik databas

Tipsen presenteras med text och, när lämpligt, med bild, video och ljudinspelning på hemsidan med innehållsförteckning, korshänvisningar och sökfunktioner. Ambitionen är att ha så många tips och knep för en viss assistanssituation som möjligt. Tipsen länkas till varandra så att besökaren får lära sig flera lösningar till en viss assistanssituation. Användningen av databasens text, foton och videofilmer för privat bruk är gratis.

- presentera assistansanvändare på ett värdigt sätt

Även om kroppsvård ingår i personliga assistenters uppgifter så täcker personlig assistans långt fler livsområden än så och kompenserar användarens begränsningar i alla sammanhang. Därför kommer de flesta assistanssituationer i tipsbasen INTE handla om kroppsvård eller hygien. I de fall sådana assistanssituationer förekommer, ska inte foton utan teckningar användas. Tecknaren ändrar åldern, kroppen och klädseln på bilden och därmed avidentifierar assistansanvändaren och assistenten. Tipslämnaren och

assistenten har det sista ordet om och hur teckningen ska visas. Videinspelningar kommer att undvikas i dessa sammanhang.

- skräddarsy videodokumentationer för individuella användares assistentutbildning

Enskilda assistansanvändare ska kunna beställa foto/videodokumentationer av sina assistansrutiner för användning i rekryteringen och utbildningen av nya assistenter i framtiden. På så sätt har man full kontroll över vilka förebilder och vilken kvalitetsstandard som förmedlas till nya assistenter. Därmed kan även behovet av såkallad brevidgående och dyrbar dubbelbemanning i utbildningssyfte minskas.

- visa tipsen i generella utbildningssammanhang

Vi kommer att använda databasens material i utbildningssyfte för studerande, myndigheter, företag och organisationer. Alla personer som förekommer på bild eller video avidentifieras. Materialet kan förtydliga vad personlig assistans handlar om, hur arbetet och samspelet mellan assistansanvändaren, assistenten och arbetstekniska hjälpmedel kan se ut.

- sprida tipsen

Kännedom om databasen och dess innehåll kommer att spridas till assistansanvändare, anhöriga, assistenter, funktionshinderorganisationer, assistansanordnare och rehabiliteringspersonal. Spridningen sker via vår hemsida (Assistansskolls hemsida har för närvarande ca 500 unika besökare/dygn i genomsnitt), Assistansskolls nyhetsbrev (som idag går till 4 000 adresser), artiklar i funktionshinder- och branschtidskrifter, direkta mejl till utbildningspersonal och forskare samt via sociala medier. Vi ska också arrangera egna konferenser och vara med på andra organisationers evenemang för att presentera projektet och dess resultat. På vår hemsida kan vi sälja DVD-skivor med sammanställningar av tips och råd i vissa situationer för vissa assistansanvändargrupper. Dessutom ber vi andra hemsidor att länka till Assistanstips, framför allt www.spinalistips.se, www.personligassistent.com och www.funktionshinder.se. YouTube och sociala medier är också tänkbara.

Förväntat resultat

Projektet förväntas resultera i

- en sammanställning över tips och knep i assistanssituationer - på sikt över 1000 tips i form av korta artiklar (där de flesta illustreras med foto, teckningar eller video) i en publik databas med innehållsförteckning, sökfunktioner, korshänvisningar, ordförklaringar och i förekommande fall länkar till lagtexter, regelverk, hjälpmedelsföretag, utbildningar, facklitteratur. Databasen förväntas innehålla tips som inhämtats hos på sikt flera hundra assistansanvändare och deras assistenter. Bland assistanssituationerna ingår assistans i hemmet och

familjen, arbete, ute på stan, på fritid och på resor samt hur man rekryterar, utbildar, anvisar och umgås som arbetsledare med sina assistenter.

- ca 10 nyhetsbrev om året med ett urval av de nyaste tipsbidragen (som del av Assistansskolls nuvarande nyhetsbrev eller som fristående nyhetsbrev)
- en sammanställning av arbetstekniska hjälpmedel (framför allt lösningar som inte normalt betraktas som handikaphjälpmiddel) med kommenterade illustrationer som visar deras användning i olika assistanssammanhang
- kommentarer, tips och råd av erfarna assistenter i en egen avdelning i databasen om samspelet mellan assistansanvändaren, anhöriga och assistenten och om att arbeta i någon annans hem
- möjligheten för enskilda assistansberättigade att uppdra åt Assistanstips att med foto och video dokumentera de praktiska knep och tricks man använder i vissa assistanssituationer. Med dokumentationen kan man visa jobbsökande vad arbetet går ut på och utbilda nyanställda assistenter på ett kostnadseffektivt sätt. Assistansberättigade betalar utbildningar med sin utbildningsbudget som omfattas av schablonbeloppet från Försäkringskassan.
- många konkreta exempel på assistenters varierande arbetsuppgifter som på sikt kan öka allmänhetens förståelse för vad personlig assistans betyder för de assistansberättigades och de anhörigas liv och hur personer med omfattande funktionshinder med hjälp av personlig assistans kan ta sitt ansvar som familjemedlem och samhällsmedborgare. På det sättet vill vi öka assistansreformens legitimitet och stöd i samhället.
- en inspirationskälla som behåller sitt värde i många år

Assistanssituationer och deras lösningar som tjänsten visar rör ofta dagligt återkommande behov samt arbetsledning och mellanmännsliga relationer som är relativt oberoende av teknikutvecklingen och som därför inte ändras fort.

- en hemsida som kan rekommenderas för dem som vill ha en bättre bild av vad personlig assistans konkret kan innebära

Omfattning och avgränsning mot andra verksamheter

Assistanstips planeras innehålla tips, knep och råd som avser

- personer med fysiska funktionsnedsättningar i assistanssituationer

Vi är medvetna om att även assistansanvändare med kognitiva och psykiatriska funktionsnedsättningar har nytta av en tipssamling. Vår expertis på dessa områden är dock begränsad. Vi planerar söka medel för en utökning av projektet på dessa områden vid ett senare tillfälle.

- förbättring av assistenters arbetsmiljö

- assistanssituationer med eller utan arbetstekniska hjälpmedel
- assistanssituationer på alla livsområden (i hemmet och familjen, hos småbarnsföräldrar, i arbete, ute på stan, på fritid, på resor, mm.)
- organisatoriska lösningar (assistansformen - kommun, kooperativ, assistansföretag, egen arbetsgivare; schemaläggning och personal backup; assistansomkostnader; assistentrekrytering), utbildning för assistansanvändaren och assistenter; samt arbetslednings- och mellanmännsliga aspekter

Det finns några svenska verksamheter som tangerar vårt planerade projekt.

Spinalistips är en online databas med "tips om hjälpmedel, specialanpassningar och egna lösningar från personer som har en ryggmärgsskada". Spinalistips som specialiserar sig på ryggmärgsskadade personer har f n 46 tips, utav totalt 1197 i databasen, som rör hjälpmedel som underlättar assistenternas arbete. I skillnad till Spinalistips ska Assistanstips innehålla tips för assistanssituationer för alla funktionsnedsättningar, med eller utan hjälpmedel. Eftersom Spinalistips och Assistanstips överlappar något tematiskt ligger det nära att tjänsterna länkar till varandra. En preliminär överenskommelse har redan uppnåtts.

Assistanskoll innehåller bland mycket annat några vägledande texter som ska hjälpa assistansberättigade välja rätt assistansform (kommunen som anordnare, företag, assistansbrukarkooperativ eller att själv vara arbetsgivare) och välja rätt anordnare. Men det finns inga texter om specifika assistanssituationer, om arbetstekniska hjälpmedel som underlättar assistenters arbete eller om samspelet mellan användare och assistenten. Assistanstips utökar och kompletterar Assistanskoll.

PersonligAssistent.com är en modererad diskussionssajt för personliga assistenter med en avdelning "Att leva med personlig assistans" med f n 182 korta inlägg om konkreta ofta juridiska eller ekonomiska problem mest utifrån assistentperspektivet.

Funktionshinder.se är en modererad diskussionssajt om funktionshinder där även personlig assistans finns med som en av många avdelningar. Man diskuterar andras inlägg som ofta rör klagomål eller vilka regler som gäller i en viss assistansfråga.

Innehållet i både PersonligAssistent.com och Funktionshinder.se är indelat i kategorier men den som söker svar på en specifik fråga måste leta genom många inlägg vilket är tidskrävande. Assistanstips kommer inte vara en diskussionssajt utan en sökbar databas med rubricerade artiklar med korshänvisningar.

BOSSE Stöd & Råd är ett kunskapscentrum för ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar med avtal med Stockholms läns landsting. Ett nytt projekt, Bosse På Nätet erbjuder individuella rådgivningssamtal i hela landet med hjälp av webbkamera och internetuppkoppling. Man träffas på tu man hand virtuellt för stöd och råd i många frågor som rör funktionshinder, samlevnadsfrågor, socialtjänsten och LSS. Till skillnad från Assistanstips planerade verksamhet handlar det om individuella samtal i realtid som man bokar i förväg och inte om tillgång till en samling av ibland illustrerade lösningsförslag på mest praktiska assistanssituationer.

Sammanfattningsvis fyller ingen av de befintliga tjänsterna Assistanstips planerade nisch. Däremot kommer Assistanstips erbjuda ömsesidiga länkar med Spinalistips, PersonligAssistent.com, BOSSE och Funktionshinder.se.

Vad är nyskapande och utvecklande med projektet

- Tips och knep för assistanssituationer dokumenteras i text, foto/video och ljud för spridning via nätet.
- Projektet framställer assistansanvändare och deras assistenter som experter vars expertis är värd att tillvaratas och spridas.
- Assistansanvändare, som har kommit på egna lösningar, visar vad man kan åstadkomma med personlig assistans och hur. Exempelen kan studeras hemma på datorn så ofta man vill för inspiration och uppmuntran.
- Tipssamlingen stödjer en aktiv arbetsledarroll.
- Erfarna assistenter ger tips och råd om hur man arbetar i någon annans hem.
- Assistansanvändare förmedlas att det inte finns en "bästa" lösning i en viss assistanssituation utan många tänkbara lösningar vilket ska uppmuntra experimentering och egna uppfinningar. Därmed stärks assistansanvändaren i sin roll som expert på sina egna behov.
- Assistansberättigade kan få hjälp av Assistanstips med att dokumentera sina speciella rutiner i assistanssituationer. Med foton/videon kan man utbilda nyanställda assistenter och visa för arbetssökande vad arbetet går ut på. Ibland har man inga "perfekta" assistenter till hands för att visa och lära ut en rutin på ett föredömligt sätt. Då kan en tidigare videoinspelning vara en lösning.
- Personlig assistans blir tydligare för utomstående när man förmedlar en levande bild på assistanssituationer.

Framtida finansiering

Efter den planerade projektperioden på tre år med dess förväntade resultat (se ovan) kan vi reducera utbyggnadstakten och resursbehovet medan tipssamlingen behåller sitt värde som inspirationskälla i många år. Efter den treåriga projektperioden räknar vi med att finansiera verksamheten med intäkter från:

- försäljning av annonsutrymme

Enligt erfarenheterna med projektet Assistanstips finns det förutsättningar till försäljning av annonsutrymme på hemsidan och i nyhetsbrevet. Efter projektperioden på tre år räknar vi med att tjänsten attraherar tillräckligt många besökare som gör Assistanstips intressant för annonsörer.

- utbildningar

Assistanstips personal kan arrangera eller medverka vid utbildningar och visa och kommentera utvalda videofilmer inför studerande vid socionom- och arbetsterapiutbildningar (ILI medverkar idag vid KI:s arbetsterapi- och Uppsala universitets socionomutbildning), personal på myndigheter som exempelvis Försäkringskassan och kommuner, inför kunder och assistenter hos assistansanordnare samt inför rehabiliteringspersonal

- försäljning av DVD-skivor på hemsidan

Det finns troligen en efterfrågan hos assistansanvändare, anordnare och rehabpersonal för DVD-skivor med filmer om olika assistanssituationer och deras praktiska lösningar.

- försäljning av skraddarsydd dokumentation för individuellt bruk

Assistansanvändare ska kunna anlita Assistanstips för dokumentering av sina respektive assistansrutiner med foto och video. Bilderna och filmerna med kommentarer kan sedan användas av den assistansberättigade vid assistentrekrytering och utbildning. Så säkerställer assistansanvändare att de rutiner som visas som exempel är utförda på ett optimalt sätt och kan tjäna som förebild för framtida assistentgenerationer. Medel för utbildning ryms i Försäkringskassans schablonbelopp.

Hur kommer erfarenheterna av projektet att dokumenteras och spridas?

- Varje tips dokumenteras i en kort artikel med rubrik, korshänvisningar till besläktad information, med text, bilder och i förekommande fall video som kommenteras med ljud. Det går att via Assistanstips medarbetare kontakta tipsupphovsmannen för ytterligare frågor och kommentarer.
- Artiklarna visas på Assistanstips hemsida i en lättillgänglig databas med innehållsförteckning och sökfunktion.

- Kännedom om databasen och dess innehåll sprids till assistansanvändare, anhöriga och assistenter, till utbildningar för assistansanvändare och assistenter, till handikapporganisationer, assistansanordnare, myndigheter såsom Försäkringskassan och kommuner samt rehabiliteringspersonal.
- Spridningen sker via vår hemsida (Assistanskolls hemsida har f n ca 500 unika besökare/dygn i genomsnitt), Assistanskolls nyhetsbrev (går f n till 4 000 adresser), artiklar i funktionshinder- och branschtidskrifter, direkta mejl till utbildningspersonal och forskare.
- På vår hemsida kan vi sälja DVD-skivor med sammanställningar av tips och råd i vissa situationer för vissa assistansanvändargrupper.
- Vi ber relevanta hemsidor att länka till Assistanstips, framför allt www.spinalistips.se, www.personligassistent.com och www.funktionshinder.se
- I de fall respektive tipsupphovsmannen är med på det, kan tips läggas på YouTube och andra sociala medier.
- Under sista projektåret arrangeras två egna seminarier där vi presenterar projektet och dess resultat. Vi kommer även försöka vara med på andra organisationers evenemang i samma syfte.

Redovisa hur målgruppen eller företrädare för målgruppen deltagit i projektplaneringen och vilken roll de har under projektets gång

Independent Living Institutes ledning utgörs av två mångåriga assistansanvändare. Alla övriga nuvarande medarbetare är assistansanvändare eller arbetar vid sidan av sin deltidsanställning på ILI som personliga assistenter eller har tidigare arbetat som personliga assistenter. Projektidén och –utformningen har kontinuerligt diskuterats på personalmöten.

I en tidig fas bjöd vi in valda handikapporganisationer, branschorganisationer och andra som medsökande och som medlemmar i projektets referensgrupp. Därmed började en livlig och intensiv mest skriftlig diskussion om projektets inriktning och innehåll som successivt ändrade och fördjupade projektplaneringen avsevärt. Dessa starka organisationer kommer även i fortsättningen se till att deras medlemmars intressen tillvaratas.

Projektorganisation

Projektägare är Independent Living Institute

I projektets styrgrupp ingår representanter från Independent Living Institute, assistansbrukarkooperativet STIL, Neurologiskt Handikappades Riksförbund (NHR) samt KFO, den största arbetsgivarföreningen på området.

Projektet följs av en referensgrupp bestående av representanter för IfA, Hjälpmedelsinstitutet, Spinalistips, Assistansanordnarna, arbetsgivarföreningarna Vårdföretagarna Bransch Personlig Assistans och KFS. Dessa organisationer har redan bekräftat sitt deltagande i referensgruppen.

I styrgruppen och referensgruppen förenas de största aktörerna inom assistansen vilket ökar projektets möjligheter att nå assistansberättigade för inhämtningen och spridningen av tips.

Assistanstips visas i nära anknytning till Assistanskolls hemsida. Assistanstips får sin egen domän och hemsida om det skulle visa sig fördelaktigt för besökssiffrorna.

Adolf Ratzka, Independent Living Institute

17 april 2012